

SEMINAR 29. AUGUST – 1. SEPTEMBER 2024
HATTFJELLDAL / SÆTERSTAD GÅRD

Økofilosofi og hellige fjell

Med naturnærvær og
takknemlighet som veileder
inn i de sørsamiske
tradisjoner og landskap.

PER ESPEN STOKNES
OG PER INGVAR HAUKELAND

I Hattfjelldal treffer vi Tom Kappfjell, Nillas Boman og andre sør-samiske tradisjonsbærere med samisk livsfilosofi og et felles ønske om å verne de sør-samiske ritualene og tradisjonene.

De ønsker å overføre sin kunnskap til yngre generasjoner mens de fortsatt kan: Gamle tradisjoner og skikker – og også ritualer som kanskje skremmer “moderne” folk fordi det inkluderer blodoffer og sameksistens med alt levende. Ritualer som har blitt praktisert gjennom hundrevis av år, men som i dag ikke har noen plass i en moderne verden.

En immateriell arv som er i ferd med å forsvinne, med mindre den revitaliseres.

Ikke for å kopiere deres vei, men for å forsterke vår egen.

Kan urfolks kunnskap og tradisjon være en del av løsningene fremtiden trenger?
Hvordan kan vi lære av hverandre igjen, for å utvikle noe som er gammelt og nytt på samme tid?

Seminardelegere vil få et blikk på innsiden av denne kulturskatten som rommer 5 000-10 000 års historie i det som i dag er norsk-svenske landområder. Og, som en ny generasjon av forandringsskapere, innovatører, designere og ledere allerede har latt seg inspirere av; en utdypende forståelse av regenerativitet i en levende verden hvor alt henger sammen.

En levemåte og forståelse urfolks-kulturer har finpusset gjennom tusenvis av år:

Animisme - alt lever. Alt levende er natur

Stedsbasert - hvert sted har sin egenart, sin intelligens

Forvalteransvar – sette oss natur-positive mål

Det hellige i landskapet er iboende og har egenverdi

Gjensidighet – takke for det vi får

Trå lett - ikke ta det første, ikke det siste, ikke etterlate spor

Tenke 7 generasjoner – minst 3 bakover og 3 fremover

Tom Kappfjell har igangsatt og gjennomført et dokumentasjonsprosjekt ([link her](#)) om hellige fjell i sørsamisk tradisjon, i samarbeid med Saemien Sijte - Sørsamisk museum.

Tom Kappfjell, som har levd hele sitt liv i Børgefjell-området, og er en av de få gjenlevende sør-samiske tradisjonsbærere. Han ser at den gamle kunnskapen står i fare for å dø ut. Han gir oss derfor en unik tilgang til sin verden. Det betyr at vi får muligheten til å bli kjent med han og utførelsen av rituelle handlinger, samt hans reise for å bringe tradisjonene videre til nye generasjoner - før det er for sent. Samtidig får vi innsikt i hvor sterkt kvinneskikkelsene dominerer den samiske mytologien.

Máttaráhkká

Máttaráhkká er stammoren blant de kvinnelige gudene og disse kvinnegudene dominerer, både i de hellige fjell og offersteiner såvel som i de gamle historiene og i tegnene på rune-bommen. Andre medvirkende er Ragnhild Sparrok Larsen, en aktiv reindrifter.

Vi ønsker å trekke linjene fra Arne Næss' kjære Hallingskarvet til Aahkansjurhtjie/Kjerringtind som er et hellig fjell nær Røssvatnet i Hattfjelldal (på sørsamisk Aarborte).

Vi ønsker å filosofere sammen med og lære av våre samiske brødre og søstre, som Tom og Ragnhild. Ikke for å kopiere urfolks veier, men for å revitalisere en relasjon til fjell, vann og natur hvor en urkraft i oss selv og vår kultur kan delta.

Vi ikke-samer er heldige som kan lære av de som har stått imot fornorskingen og bevart innsikter som alle kan trenge. Hattfjelldalen og grensetraktene der mot Sverige er blant dem som har vært mer skjermet mot fornorsking. Dermed har kanskje større del av den umistelige kulturen, her benevnt "gammel overtro", klart å overleve bedre her enn mange andre steder.

*Og når alt er forbi
høres ingenting lenger.
Ingenting.
Og det høres.*

Nils-Aslak Valkeapää

Program

Foto: Aahkansjurhtjie / Kjerringtind

I løpet av seminaret vil vi berøre følgende tema

- Offersteiner og steder som portaler
- Sør-samisk tradisjons forhold til Máttaráhkká/Moder jord, å ære fruktbarheten
 - Duodji - bruke alt av reinsdyret, en form for takknemlighet i praksis
 - Intro til Hellige fjell-tradisjoner rundt om i verden; fra Himalaya til Andes.
- Hva betyr det å virkelig se, ifølge Arne Næss – å se med takknemlighetens øye
 - Når du ser noe som har noe storhet/hellighet ved seg, hva gjør man da?
- Å berøre og bli berørt, å se - og bli sett, utvide dette til det mer-enn-menneskelige
 - Kan animistiske tradisjoner bidra inn i vår søken etter regenerative praksis?

29.08	14.-16.	Åpent seminar i Fjellfolkets hus, Hattfjelldal. Samkjøring i biler til Sæterstad
	18.	Middag på Sæterstad gård, innkvartering og kort kveldssamling m/Tom K.
30.08	07.	Morgenmeditasjon i skogen (frivillig)
	09.-12.	Samling, med introduksjon til hverandre, og om Sør-samisk ofring
	13.-18.	Vandring ved hellig fjell, etterfulgt av middag på Sæterstad
	20.-21.	Kveldssamling
31.08.	07.	Morgenmeditasjon i skogen (frivillig)
	09.-12.	Samling fordypning, helst ute
	14.-18.	Besøk ved offerstein, middag på Sæterstad
	20.-21.	Kveldssamling
01.09	07.	Morgenmeditasjon i skogen (frivillig)
	09.-12.	Oppsummering og avslutnings-samling
	12.	Lunch
	13./14.	Avreise til Trofors, Tog sørover med avgang kl 17.23

- Anne Solgaard vil gjennom seminaret invitere oss inn i utforskning av sansene og det sanselige gjennom arbeid med bevegelse og forankring i kroppen
 - Kristin Koll holder morgenmeditasjon i skogen for morgenfugler

Undervisere

Per Ingvar Haukeland

Professor, Fakultet for humaniora, idretts- og utdanningsvitenskap
Institutt for friluftsliv, idrett og kroppsøving USN, Bø
per.i.haukeland@usn.no

Min generelle interesse i friluftsliv knyttes til tre fagfelt: økofilosofi, økopedagogikk og øko-entreprenørskap. Jeg er opptatt av å knytte forskning og utdanning sammen med en samfunnsrelevans. Jeg har arbeidet som deltakende aksjonsforsker på Telemarksforskning i 15 år, som leder for Senter for natur- og kulturbasert nyskaping, og er opptatt av en bred tilnærming til bærekraftig stedsutvikling. Jeg har vært aktiv i den dypøkologiske bevegelsen siden slutten av 1980-tallet, og samarbeidet med filosofen Arne Næss om to bøker: Livsfilosofi (1998) og Dyp Glede: Inn i dypøkologien (2008).

Jeg er nå spesielt opptatt av det jeg kaller “naturnærvær” som en tilnærming til å gjenskape en forbindelse til naturen, inkludert kunnskaper, ferdigheter og verdier. I den sammenheng er jeg også opptatt av forholdet mellom håndverk og friluftsliv, noe jeg ser som en bro mellom bruk og vern av natur. Jeg er medgrunnlegger av den internasjonale nettverket Alliance for Wild Ethics og initiativtaker til et lokalt Transition Town initiativ i Bø, kalte Bærekraftige liv i Bø.

Per Espen Stoknes

førsteamanuensis og leder for BI Senter for Bærekraft og Energi
TED Global Speaker
Utdannet psykolog med dr. grad i grønn økonomi

Han er med-grunnlegger av flere miljøteknologiselskaper, og har lang erfaring som foreleser samt bedriftsrådgiver innen scenario-baserte strategier. Hans siste bok er Grønn Vekst – En sunn økonomi for det 21. århundre, mens Det vi tenker når vi prøver ikke tenke på global oppvarming (2017) var utgangspunktet for hans TED-talk som er sett over 3,2 millioner ganger.

Han har også vært møtende stortingsrepresentant 2017-2021 som vara for MDG Oslo, og utpekt av EU-kommisjonen som medlem av Europa Horizon Mission Board for Climate and Societal Transformation to 2030. Han er fullt medlem i Romaklubben, og i 2022 ledet han arbeidet med, og var medforfatter av, boken Earth For All på nå 6 språk, sammen med bl.a. Sandrine Dixson-Declève, Johan Rockström, og Jørgen Randers.

Praktisk

Pris kursavgift kr 6000 bedrift, kr 4500 NGO/individuelle

Prisen inkl. faglig program, transport fra Hattfjelldal til Sæterstad ved Røssvatn, samt transport for vandringer. Seminaret er budsjettert til å gå i null, til selvkost.

Pris kost og losji kr 4100.

Alle som får plass blir også innbooket hos Siri, Knut og Anja på Sæterstad, en økologisk fjellgård som ligger i et kulturminnelandskap som har vært befolket av samer og nordmenn i århundrer.

De serverer nydelig hjemmelaget frokost og middag fra lokale råvarer alle dager.

Fra gårdsbutikk på Sæterstad er det salg av fjellrøye fra eget fiskefjøs og ulike geiteoster.

Prisen inkluderer frokost, lunsjmatpakke og middag fra lokale råvarer. 3 overnattinger i 1-, 2 og 3-sengsrom. Du betaler for kost og losji på stedet før avreise.

Påmelding [Du melder deg på i her](#). Så snart du har fått bekreftet plass, mottar du lenke til betaling. Din plass er reservert når vi har mottatt din innbetaling iht betalingsfrist.

Maks antall deltagere: 16 (førstekvinn til mølla).

Betingelser

Kursavgift: Du har 14 dagers angrerett fra datoen du mottok e-posten med beskjed om plass. Ved avbestilling etter at angreretten utløper, men senest 12 uker før kursstart, betales et administrasjonsgebyr på 1000 kroner.

Ved avmelding senere enn 12 uker før kursstart, er du ansvarlig for hele beløpet.

Sæterstad: Må du av uforutsette grunner avbestille senere enn 2 uker før ankomst, dvs. kl 16. 15. august 2024, påløper kr 4100 til Sæterstad.

Reise Alle deltagerne er ansvarlige for bestilling og betaling av egen reise til og fra Hattfjelldal.

1. Tog/buss fra/til Oslo via TRH.

28.08. kl. 23. Nattoget fra Oslo – TRH. sj.no

29.08. kl. 07.49 Tog TRH – Trofors. sj.no. (11 min. gåtur fra tog til buss)

kl. 13.05 Buss Trofors - Hattfjelldal. reisenordland.no, rute 231.

Alternative reiseruter:

2. Fly/buss via Mosjøen. Buss Mosjøen – Hattfjelldal. reisenordland.no, rute 231.

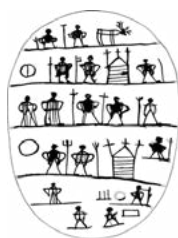
3. Fly og tog, buss eller leiebil via TRH.

4. Kjøre bil. Dersom du planlegger å kjøre, er det fint om andre deltagere kan sitte på.

Vi oppretter facebookgruppe i god tid før avreise slik at deltagere kan avtale samreise.

Spørsmål

Kristin Koll (Aldente og Viddepraksis) er arrangør. E-post: kristin@al-dente.no

Varmt velkommen til økosofi og hellige fjell-seminar. Med naturnærvær og takknemlighet som veileder inn i den sørsamiske tradisjoner og landskap.

Per Espen & Per Ingvar

[Bissegh Samisk hellige fjell](#) og [Bissegh - Sacred Mountain](#)
Stortingsrepresentant-forslaget fra Per Espen Stoknes / MDG om vern
av hellige fjell på stortinget.no